

**ALGEMEEN DEEL
VAN HET
PROGRAMMA
VAN
TOETSING
EN
AFSLUITING**

**HAVO en VWO
cursus 2011-2012**

Algemeen deel van het PTA HAVO/VWO

Op het HAVO en het VWO bestaat het totale onderwijspakket uit de volgende vaste onderdelen:

- een gemeenschappelijk deel
- een profieldeel
- een vrij deel

een (schoolgebonden) gemeenschappelijk deel

Het gemeenschappelijk deel is voor alle leerlingen hetzelfde, ongeacht hun profielkeuze, en neemt ongeveer de helft van de studietijd in beslag. Het gemeenschappelijk deel voor het HAVO is, wat de vakken betreft, niet helemaal gelijk aan het gemeenschappelijk deel voor het VWO.

HAVO		VWO	
Vak	Studielast	Vak	studielast
	in uren		in uren
godsdienst (vrij deel)	80	Godsdienst (vrij deel)	120
Nederlandse taal en literatuur	400	Nederlandse taal en literatuur	480
Engelse taal en literatuur	360	Engelse taal en literatuur	400
Culturele en Kunstzinnige Vorming	120	Franse taal en literatuur of Duitse Taal en literatuur	480
Maatschappijleer	160	Algemene Natuur- Wetenschappen	120
Lichamelijke opvoeding	120	Culturele en Kunstzinnige Vorming	160
		Maatschappijleer	120
		Lichamelijke opvoeding	160
Totaal	1240	Totaal	2040

profieldeel

Naast het gemeenschappelijk deel staat het profieldeel, een samenhangend geheel van vakken die specifiek zijn voor het betreffende profiel. Het profieldeel vraagt ongeveer eenderde van de studietijd. Hieronder wordt per profiel aangegeven welke vakken het betreft. Ook hier geldt weer: de namen van de profielen zijn voor het HAVO en voor het VWO hetzelfde, maar de inhoud is verschillend.

Cultuur en Maatschappij

HAVO		VWO	
Vak	Studielast	Vak	studielast
	in uren		in uren
Geschiedenis	320	Geschiedenis	480
Duitse taal en literatuur of Franse taal en literatuur	400	Wiskunde C	480
Cultuurprofielvak: tekenen of muziek of drama of filosofie of Duitse taal en literatuur of Franse taal en literatuur	320 of 400	Cultuurprofielvak: tekenen of muziek of drama of filosofie Duitse taal en literatuur of Franse taal en literatuur	480
Maatschappijprofielvak: aardrijkskunde of economie	320 of 400	Maatschappijprofielvak: aardrijkskunde of economie	440 of 480
Totaal	1440/1520	Totaal	1880/1920

Economie en Maatschappij

HAVO		VWO	
Vak	Studielast in uren	Vak	studielast in uren
Economie	400	Economie	480
Wiskunde A of B	320 of 360	Wiskunde A of B	520 of 600
Geschiedenis	320	Geschiedenis	440
Profielkeuzevak: management en organisatie of aardrijkskunde of Duitse taal en literatuur of Franse taal en literatuur	320 of 400	Profielkeuzevak: management en organisatie of aardrijkskunde of Duitse taal en literatuur of Franse taal en literatuur	440 of 480
Totaal	1400/1480	Totaal	1920/2040

Natuur en Gezondheid

HAVO		VWO	
Biologie	400	Biologie	480
Scheikunde	320	Scheikunde	440
Wiskunde A of B	320 of 360	Wiskunde A of B	520 of 600
Profielkeuzevak: natuurkunde of aardrijkskunde	400 of 320	Profielkeuzevak: natuurkunde of aardrijkskunde	480 of 440
Totaal	1360/1480	Totaal	1880/2000

Natuur en Techniek

HAVO		VWO	
Vak	Studielast in uren	Vak	studielast in uren
Natuurkunde	400	Natuurkunde	480
Scheikunde	320	Scheikunde	440
Wiskunde B	360	Wiskunde B	600
Profielkeuzevak: biologie of wiskunde D	400 of 320	Profielkeuzevak: biologie of wiskunde D	480 of 440
Totaal	1400/1480	Totaal	1960/2000

Sommige vakken kunnen worden aangeboden in het samenwerkingsverband van de Zwolse Paletscholen.

Vrije deel

Het vrije deel beslaat de rest van de studietijd. In dit vrije deel kun je zelf een aantal keuzes maken:

- Je volgt vakken uit een ander profiel dan het profiel dat je zelf gekozen hebt.
- Ook kan jouw keus voor vakken in de vrije ruimte je een diploma voor twee profielen opleveren. Door zo'n keuze vergroot je jouw doorstroommogelijkheden naar het vervolgonderwijs.

Zowel voor het HAVO als voor het VWO moet je in elk geval één vak in de vrije ruimte kiezen. Je mag meer vakken kiezen. Indien je meer dan één vak in de vrije ruimte kiest, moet je een volgorde van voorkeur aangeven. De toewijzing van het tweede (en eventueel derde) vak is afhankelijk van de mogelijkheid om dit in het rooster te plaatsen.

Het Examen

Het examen valt uiteen in een landelijk centraal examen (CE) en een deel dat de school organiseert, het zogenaamde schoolexamen (SE). Niet alle vakken kennen zowel een SE als een CE. De bijlage geeft een volledig overzicht per vak.

Een aantal vakken uit het gemeenschappelijk deel wordt niet in het laatste schooljaar afgesloten, maar eerder. Je hebt voor deze vakken dus uitsluitend een SE-afsluiting. Het centraal (landelijk) examen vindt wel volledig in het laatste schooljaar plaats. **Je moet alle onderdelen van het schoolexamen hebben afgerond, voordat je aan het centraal examen mag deelnemen.** Bij de vakken met een centraal examen wordt het eindcijfer bepaald door de cijfers van SE en CE, afgerond op één decimaal, te middelen.

Het Examendossier

Alle resultaten en activiteiten van het schoolexamen worden samengevoegd tot een zogenaamd examendossier. De meeste beoordelingen die je in de loop van 4 en 5 HAVO of van 4, 5 en 6 VWO krijgt, maken deel uit van je examendossier. Dat betekent dat je je eindcijfer dus heel geleidelijk opbouwt: het cijfer dat je bijvoorbeeld in oktober in klas 4 haalt, kan al meetellen voor het eindcijfer van je examen 5 HAVO of 6 VWO.

Het programma van Toetsing en Afsluiting (PTA): toetsen, praktische opdrachten, handelingsdeel

Aan het begin van elk jaar wordt het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) op de website geplaatst. Daarin staat voor elk vak precies wat je dat jaar moet doen, welke toetsen en opdrachten er zijn, wat er wel en niet becijferd wordt, hoe cijfers worden berekend en of ze meetellen voor het Schoolexamen.

Bij de meeste vakken wordt bijna elke periode (lesperiode van 7 à 8 weken) afgesloten met een toets of met een eindopdracht.

Een toets bestaat uit een aantal open en/of gesloten vragen en wordt altijd beoordeeld met een cijfer. Toetsen worden voornamelijk afgenomen in de toetsweken. Soms bestaat een toets uit verschillende onderdelen. Je kunt dan voor elk onderdeel een deelcijfer krijgen; het gemiddelde van alle deelcijfers is dan je toetscijfer.

Ook een praktische opdracht wordt beoordeeld met een cijfer. De cijfers van enkele kleine opdrachten kunnen worden gecombineerd tot één opdrachtcijfer.

Onderdelen die niet met een cijfer worden afgesloten, horen bij het zogenaamde handelingsdeel. Opdrachten van het handelingsdeel moeten naar behoren zijn afgerond. Is dit niet het geval, dan moet de opdracht overgedaan worden tot deze naar het oordeel van je docent wel naar behoren is vervuld. In het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) staat voor elk vak bij elke periode:

- hoe zwaar de eventuele onderdelen meetellen voor het berekenen van het gemiddelde
- hoe het jaarcijfer en het schoolexamencijfer berekend worden.

Het profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is een uitgebreide praktische opdracht, waarbij minimaal één “groot” vak uit het vakkenpakket is betrokken. In de laatste periode van de voorexamenklas krijg je een uitgebreide instructie over het maken van het profielwerkstuk. De studielast van het profielwerkstuk bedraagt voor zowel HAVO als VWO 80 uur.

Fraude bij het maken van een PWS (zoals het geheel of gedeeltelijk overnemen van bestaande teksten) kan ernstige gevolgen hebben (zie ook het examenreglement).

Het combinatiecijfer

De cijfers van godsdienst, maatschappijleer, algemene natuurwetenschappen (alleen VWO) en je profielwerkstuk worden afgerond op een heel cijfer (0 decimalen) en vervolgens gemiddeld. Dat gemiddelde (opnieuw afgerond op 0 decimalen) is het combinatiecijfer. Op de cijferlijst van je diploma staan alle vakken met het eindcijfer dat je ervoor gehaald hebt, dus ook de afzonderlijke vakken van het combinatiecijfer. Het combinatiecijfer telt als volwaardig vak mee bij de bepaling van de examenuitslag (ook voor de compensatie!!).

Slaag-/zakregeling

Deze slaag-/zakregeling voor zowel VWO als HAVO is als volgt: een kandidaat is geslaagd wanneer:

- het gemiddelde cijfer van de vakken van het centraal examen 5,50 of hoger is (voor de berekening worden die vakken eerst afgerond op één decimaal en vervolgens gemiddeld)

en

- alle eindcijfers 6 of hoger zijn of
- er 1x5 is en alle overige eindcijfers 6 of hoger zijn of
- er 1x4 is en alle overige eindcijfers 6 of hoger zijn, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt of
- er 2x5 is, of 1x4 en 1x5, en alle overige eindcijfers 6 of hoger zijn, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt

en

- geen van de eindcijfers van de onderdelen van het combinatiecijfer lager dan 4 is.

en

- de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.

Leerlingen op havo en vwo mogen vanaf schooljaar 2012-2013 maximaal één 5 als eindcijfer (het gemiddelde van het schoolexamen en centraal examen) behalen voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde.

Het cursusjaar

Wij verdelen het jaar in 4 periodes van elk 7 à 8 lesweken, afgesloten met een toetsperiode. In het examenjaar zijn er drie perioden met toetsweek. Tijdens de lesweken ben je bezig met de leerstof voor die periode.

In je Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en de studiewijzers kun je zien voor welke vakken er een toets is en over welke leerstof de toets gaat.

Snipperuren

Je kunt snipperuren voor de volgende periode verdienen met je resultaten in de toetsweken. Dit treedt in werking vanaf de 2e periode in klas 4.

Herkansingen

Na afloop van elke toetsperiode heeft iedere leerling het recht **één** toets van die periode te herkansen. We proberen ervoor te zorgen dat leerlingen in de toetsweken maximaal twee voorbereide toetsen op één dag hebben. Als er op een bepaalde dag meer dan twee voorbereide toetsen zijn, mag de leerling één van die toetsen extra herkansen. Ook Praktische Opdrachten vallen onder de herkansingsregeling.

Na periode 3 van het examenjaar krijg je **één** extra herkansing om een willekeurige toets uit een eerdere periode (nogmaals) te herkansen.

Het recht op herkansing kun je verspelen als je een toets mist zonder goede reden (bijvoorbeeld bij spijbelen of meer dan 15 minuten te laat komen bij de toets).

Overgangsnormen

Aan het einde van het jaar, als je alle toetsen hebt gemaakt, alle opdrachten hebt uitgevoerd, alle handelingsdelen en modules naar behoren hebt verricht, kun je worden bevorderd. Daarvoor gelden de volgende overgangsnormen.

Voor cijferbeoordeling geldt dat voor elk vak een jaarcijfer wordt vastgesteld; dit jaarcijfer is op een heel cijfer afgerond. Op je lijst blijven ook de onafgeronde toetscijfers staan, maar we bepalen de overgang aan de hand van afgeronde eindcijfers. (5,49 wordt 5 bij het overgangsrapport).

- Bij de overgang mag de vinger worden gelegd op een onvoldoende van een extra examenvak uit het vrije deel.
- Een leerling wordt **bevorderd** als hij/zij voor alle vakken niet meer dan 3 tekorten heeft en bovendien voor de combinatie van de vakken Nederlands, Engels en wiskunde niet meer dan één tekort heeft.
- Een leerling is **bespreekgeval** als hij/zij voor alle vakken niet meer dan 5 tekorten heeft.
- Een leerling is ook **bespreekgeval**, als hij voor de combinatie van de vakken Nederlands, Engels en wiskunde meer dan één tekort heeft. Bijvoorbeeld: twee keer 5; één keer 4; één keer 4 en één keer 5; één keer 3.

- In alle andere gevallen is de leerling **niet bevorderd**.
- In bijzondere gevallen kan de docentenvergadering afwijken van deze regels en een leerling bevorderen die volgens deze normen niet in aanmerking zou komen voor bevordering.

Te laat bij toetsen

Als je meer dan 15 minuten te laat bent bij je toets, word je in het algemeen niet meer toegelaten en word je direct doorverwezen naar je afdelingsleider.

Niet gemaakt/ingeleverd werk

Aan niet-gemaakte schriftelijke en mondelinge toetsen of niet-ingeleverd werk wordt het cijfer 1 toegekend. Leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het maken van eventuele nieuwe afspraken.

BIJLAGE
Overzicht van examenvakken HAVO en VWO

Vakken

Examen

HAVO VWO

gemeenschappelijk deel,	profieldeel	CE	SE	CE	SE
dus verplicht	dus keuze				
Nederlandse taal en literatuur		X	X	X	X
Engelse taal en literatuur		X	X	X	X
Franse taal en literatuur of Duitse taal en literatuur				X	X
Algemene Natuurwetenschappen*					X
Maatschappijleer*			X		X
Culturele Kunstzinnige Vorming			X		X
Lichamelijke opvoeding			X		X
Godsdienst*			X		X
	Cultuur en Maatschappij:				
	Franse taal en literatuur	X	X	X	X
	Duitse taal en literatuur	X	X	X	X
	Wiskunde C			X	X
	Economie	X	X	X	X
	Muziek	X	X	X	X
	Tekenen	X	X	X	X
	Kunst (drama)	X	X	X	X
	Filosofie	X	X	X	X
	Economie en Maatschappij:				
	Economie	X	X	X	X
	Wiskunde A of B	X	X	X	X
	Aardrijkskunde	X	X	X	X
	Geschiedenis	X	X	X	X
	Management en Organisatie	X	X	X	X
	Natuurkunde en Gezondheid:				
	Biologie	X	X	X	X
	Natuurkunde	X	X	X	X
	Scheikunde	X	X	X	X
	Wiskunde A of B	X	X	X	X
	Natuur en Techniek:				
	Natuurkunde	X	X	X	X
	Scheikunde	X	X	X	X
	Informatica (2011-2012)		X		
	Wiskunde B	X	X	X	X
	Wiskunde D		X		X

* Tellen samen met het cijfer voor het profielwerkstuk voor het combinatiecijfer.